

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Географічний факультет
Кафедра Економічної та соціальної географії**

**СИЛАБУС
Вибіркової навчальної дисципліни**

**МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ
ТА ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

*Підготовки Бакалавра
Спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка*

*Силабус навчальної дисципліни складено
для денної та заочної форм навчання один*

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ТА ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Географія. Економіка»

Розробник: Матвійчук Л.Ю. доктор економ. наук, професор

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні затверджено на засіданні кафедри Економічної та соціальної географії

протокол № 8 від 22 березня 2021 р.

Завідувача кафедри

проф. Матвійчук Л.Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> Спеціальність <u>014 Середня освіта (Географія)</u> Освітньо-професійна програма <u>Середня освіта. Географія.</u> <u>Економіка</u> Освітній ступінь: <u>Бакалавр</u>	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 год./ 6 кредити		Рік навчання – 4
		Семестр – 7
		Лекції – 36 год.
		Практичні (семінари) – 30 год.
ІНДЗ: є	Лабораторні – 0 год.	
	Самостійна робота – 116 год.	
	Консультації	
		Залік (7 семестр),

Таблиця 1-а

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> Спеціальність <u>014 Середня освіта (Географія)</u> Освітньо-професійна програма <u>Середня освіта. Географія.</u> <u>Економіка</u> Освітній ступінь: <u>Бакалавр</u>	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 год./ 6 кредити		Рік навчання – 4
		Семестр – 7
		Лекції – 14 год.
		Практичні (семінари) – 14 год.
ІНДЗ: є	Лабораторні – 0 год.	
	Самостійна робота – 138 год.	
	Консультації	
		Залік (7 семестр),

II. Інформація про викладача

Матвійчук Людмила Юріївна,
 доктор економічних наук, професор,
 завідувач кафедри економічної та соціальної географії
Контактна інформація викладача:
 Телефон 0958357179
 Електронна пошта: Matviichuk.Liudmyla@eenu.edu.ua
 Адреса викладання курсу: вул. Потапова, 9, корпус С, ВНУ імені Лесі Українки
 Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Методика організації туристичної та екскурсійної діяльності» забезпечує професійний розвиток здобувача вищої освіти та спрямована на формування фахових компетенцій й теоретико-методологічних знань щодо умов надання та історії формування екскурсійних послуг; створення нових видів екскурсійних послуг в умовах зміни у соціальній сфері ринку; тематики екскурсійних послуг, її значення та можливості розширення у сучасних умовах; формування екскурсійних маршрутів; підготовки екскурсій та відбору об'єктів для екскурсійних маршрутів; класифікації екскурсій та особливості їх формування та проведення.

2. Пререквізити і постреквізити дисципліни.

Пререквізити. Загальні знання з географії та краєзнавства, а також в сфері туристично-рекреаційної діяльності, організації туризму та екскурсій.

Постреквізити:

- управління територіально-галузевим розвитком регіону;
- географія світового господарства;
- географія науки і культури;
- урбаністична географія.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – вивчення теоретичних та методичних основ формування фахових компетенцій й теоретико-методологічних знань щодо умов надання та історії формування туристичних та екскурсійних послуг; створення нових видів екскурсійних послуг в умовах зміни у соціальній сфері ринку; тематики туристичних та екскурсійних послуг, її значення та можливості розширення у сучасних умовах; формування туристичних та екскурсійних маршрутів; підготовки екскурсій та відбору об'єктів для екскурсійних маршрутів; класифікації екскурсій та особливості їх формування та проведення.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні результати навчання: Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна). Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

5. Структура навчальної дисципліни.

Денна форма навчання

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб.	Конс.	Сам. роб
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Технологія організації екскурсійних послуг						
Тема 1. Організація екскурсійних послуг: сутність та завдання.	18	4	4			10
Тема 2. Екскурсія, її суть та класифікація. Головні ознаки, тематика та особливості екскурсії.	18	4	4			10
Тема 3. Складання маршруту та методика розробка екскурсії	18	4	4			10
Тема 4. Технологія підготовки креативної екскурсії.	20	4	4			12
Разом за змістовим модулем 1	74	16	16			42
Змістовий модуль 2.						
Методика організації туристичної діяльності						
Тема 5. Професійна майстерність гіда: мова, невербальне спілкування, вміння і навички, особистість	14	2	2			10

Тема 6. Методичні прийоми та техніка ведення туристичного маршруту.	16	4	2			10
Тема 7. Психологічні основи туристичної діяльності.	16	2	4			10
Тема 8. Методичні вимоги до проведення турів різного типу.	14	4	4			6
Тема 9. Розвиток туризму в регіоні.	16	4	4			8
Разом за змістовим модулем 2	76	16	16			44
Усього годин	150	32	32			86

Заочна форма навчання

Таблиця 2-а

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб.	Конс.	Сам. роб
Змістовий модуль 1.						
Технологія організації екскурсійних послуг						
Тема 1. Організація екскурсійних послуг: сутність та завдання.	12	2				10
Тема 2. Екскурсія, її суть та класифікація. Головні ознаки, тематика та особливості екскурсії.	16	2	2		2	10
Тема 3. Складання маршруту та методика розробка екскурсії	16	2	2		2	10
Тема 4. Технологія підготовки креативної екскурсії.	16	2	2		2	8
Разом за змістовим модулем 1	70	8	6		6	50
Змістовий модуль 2.						
Методика організації туристичної діяльності						
Тема 5. Професійна майстерність гіда: мова, невербальне спілкування, вміння і навички, особистість	14		2		2	10
Тема 6. Методичні прийоми та техніка ведення туристичного маршруту.	16	2			2	12
Тема 7. Психологічні основи туристичної діяльності.	16		2		2	12
Тема 8. Методичні вимоги до проведення турів різного типу.	16	2	2			12
Тема 9. Розвиток туризму в регіоні.	18	2	2		2	12
Разом за змістовим модулем 2	80	6	8		8	58
Усього годин	150	14	14		14	108

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до семінарів, яка передбачає, зокрема, конспектування наукової і навчальної літератури, підготовку доповідей та рефератів, круглих столів, презентацій.

Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє на практичних (семінарських) заняттях, під час тематичного опитування, перевірки конспектів, рефератів тощо та відбиває в загальній оцінці за тему і змістовий модуль.

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань.

Таблиця 3

Структура самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для денної / заочної форми навчання)
1	2	3
1	Розробка екскурсійних послуг: сутність та завдання.	4/6
2	Екскурсія, її суть та класифікація.	4/6
3	Складання маршруту	6/6
4	Технологія підготовки креативної екскурсії.	4/6
5	Методика розробки екскурсії	4/6
6	Практичні прийоми проведення екскурсії	6/6
7	Професійна майстерність екскурсовода:	4/6
8	Мова, невербальне спілкування, вміння і навички екскурсовода..	8/6
9	Методичні прийоми та техніка ведення екскурсій та організація турів.	4/6
10	Психологічні основи екскурсійної діяльності.	6/6
11	Методичні вимоги до проведення екскурсії різного типу.	4/6
12	Розвиток шкільного туризму.	4/6
13	Організація екскурсійних послуг.	4/6
14	Головні ознаки, тематика та особливості екскурсії.	6/6
15	Апробація маршруту	8/6
16	Міські екскурсії.	4/6
17	Види турів	4/6
18	Прийоми проведення екскурсії та туристичних маршрутів	8/6
	Разом	86/108

Загальні вимоги до виконання індивідуального науково-дослідного завдання:

- індивідуальне завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер;
- тип індивідуального завдання – розрахунково-графічний;
- виконується ІНДЗ з додержанням усіх технічних вимог до письмових робіт. Текст має бути надрукований на принтері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. За обсягом ІНДЗ має складати 15-20 сторінок. ІНДЗ починається з титульного аркуша, за ним розміщуються послідовно зміст ІНДЗ, основний текст (схеми, таблиці, графіки, карти, завдання з підзаголовками відповідно до змісту роботи), список використаних джерел (не менше 15), посилання на джерело інформації – обов'язкове.

Таблиця 4

Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Рівень виконання ІНДЗ	К-ть балів
ІНДЗ виконано відмінно: повно висвітлена тема із сформульованими власними висновками	10
Недостатньо висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	5-9
Задовільне виконання ІНДЗ – неповно висвітлено тему без висновків студента	3-4
Тема висвітлена без чіткого розуміння суті дослідження	1-2

7. Організація навчання.

У навчальному процесі застосовуються лекції з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН, практичні заняття, самостійна та індивідуальна роботи.

Серед методик та форм навчання даного курсу слід визначити такі *методики викладання*: методика проблемного навчання та евристичне навчання; *форми навчання*: аналітичні і проблемні лекції та дискусії, головна мета яких полягає розвитку у студентів логічного та самостійного осмислення додаткового матеріалу, який стосується проведення наукових досліджень в напрямку вирішення глобальних проблем територій; *методики навчання*: кейс-метод, презентації, міні-проекти, які готують студенти самостійно та презентують для присутніх.

Практичні заняття плануються для кожної теми дисципліни і включають такі напрями роботи: підготовку до практичних занять за вказаним планом; виконання контрольних завдань; виконання завдань дослідницького характеру; критичний огляд наукових публікацій за обраною проблематикою; тренінги; рольові та ділові ігри; презентація результатів дослідження на задану тематику, у т. ч. виступ на конференціях.

Мета проведення лекцій полягає у формуванні у студентів знань про глобальні проблеми людства та пошук шляхів їх вирішення.

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Консультації викладачем щодо виконання завдань самостійної роботи студентів проводяться згідно затвердженого графіку консультацій.

Форми контролю: поточне оцінювання (ПО, виконання та здача практичних робіт), індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ), модульний контроль (МКР, модульна контрольна робота), підсумковий контроль у формі заліку.

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи (МКР). Вони передбачають: три відкриті питання (30 балів – 10 бал за повну відповідь за кожне питання), два кейси (30 балів – 15 балів за правильно вирішений та розписаний кейс з коментарем та висновком).

Загальні вимоги до виконання ІНДЗ:

- індивідуальне завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер;
- тип індивідуального завдання – розрахунково-графічний;
- виконується ІНДЗ з додержанням усіх технічних вимог до письмових робіт. Текст має бути надрукований на принтері через 1,5 міждрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. За обсягом ІНДЗ має складати 15-20 сторінок. ІНДЗ починається з титульного аркуша, за ним розміщуються послідовно зміст ІНДЗ, основний текст (схеми, таблиці, графіки, карти, завдання з підзаголовками відповідно до змісту роботи), список використаних джерел (не менше 15), посилання на джерело інформації – обов'язкове;
- оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання:

Рівень виконання ІНДЗ	К-ть балів
ІНДЗ виконано відмінно: повно висвітлена тема, сформульовані власні висновки	10
Недостатньо висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	5-9
Задовільне виконання ІНДЗ – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	3-4
Тема висвітлена без чіткого розуміння сіті дослідження	1-2

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі другого рівня вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Здобувач повинен старанно

виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Академічна доброчесність. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://ra.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності студента на семінарських заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

Політика виставлення балів. Загальна сума балів набраних за семестр може досягати максимально 100 балів. З них 40 балів поточний контроль. В т.ч. – 30 балів за зарахування практичних робіт і 10 балів – ІНДЗ. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 60 балів. Обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Розподіл балів та критерії оцінювання.

Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен модуль: поточне тестування (аудиторні заняття); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля; самостійна та індивідуальна роботи впродовж семестру.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. На оцінку завдань модуля I відводиться 30 балів, модуля II – 70 балів.

Наприкінці вивчення курсу, формою підсумкового контролю є залік, який оцінюється від 0 до 60 балів. Здобувач, який впродовж семестру набрав більше 75 балів має право не складати залік. При цьому йому зараховуються бали, які набрані впродовж семестру.

Таблиця 6

Розподіл балів за формами контролю

Поточний контроль (max = 30 балів)					Модульний контроль (max = 60 балів)			Загальна кількість балів	
Модуль 1			Модуль 2			ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2							
Тема 1,2	Тема 3,4	Тема 5,6	Тема 7,8	Тема 9	10	30	30	100	
6	6	6	6	6					

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах

Оцінювання кожної з письмових модульних контрольних робіт (МКР1 і МКР2) здійснюється за 30-ти бальною шкалою:

30–26 балів – здобувачі другого рівня вищої освіти глибоко та всебічно аналізує основні та додаткові питання, дає вичерпні відповіді на них, робить глибокі висновки;

25–21 балів – здобувачі другого рівня вищої освіти дає вичерпні відповіді на основні питання, робить висновки;

20–16 балів – здобувачі другого рівня вищої освіти дає, загалом, правильні відповіді, але допускає помилки та неточності під час викладення матеріалу;

15-11 балів – здобувачі другого рівня вищої освіти не розкриває суті завдання, не здатен зробити правильні висновки.

10–0 балів – здобувачі другого рівня вищої освіти демонструє низькі знання теоретичного матеріалу, допустивши помилки у відповіді на питання або не може відповісти на питання.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. В білеті 3 питання, кожне з яких оцінюється у 20 балів. За результатами підсумкового контролю від загальної суми балів, набраної здобувачем

протягом семестру, віднімаються результати модульної контрольної роботи і додаються бали, набрані на заліку.

Питання і завдання для контролю

1. Поняття та походження термінів «екскурсія».
2. Діяльність національних туристичних організацій.
3. Методика формування турів.
4. Забезпечення якості туристичної діяльності.
5. Основні положення туристичного законодавства.
6. Основні положення національних стандартів з обслуговування туристів.
7. Основні положення міжнародних стандартів з обслуговування туристів.
8. Базові поняття з теорії туризму.
9. Базові поняття з організації туристичного процесу.
10. Базові поняття з туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
11. Базові поняття з екскурсознавства та суміжних наук.
12. Форми і види туризму, їх поділ.
13. Особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
14. Рекреаційно-туристичний потенціал території
15. Принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.
16. Розробка, просування та реалізація туристичний продукт.
17. Принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу
18. Адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна робота суб'єктів туризму.
19. Туристські ресурси регіону.
20. Стандарти туризму.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Рекомендована література

1. Покоłodна М.М. Опорний конспект лекцій з дисциплін «Екскурсознавство» «Організація екскурсійних послуг» (для студентів спеціальності 7.050201 – «Менеджмент готельного курортного і туристського сервісу» і 6.050400 – «Туризм») / ХНАМГ, Уклад.: – Х.: ХНАМГ, 2007. – 80 с.;
2. Альтгайм Л.Б. Організація екскурсійних послуг. Навчально-методичний посібник для студентів географічного факультету, які навчаються на спеціальності «Туризм».- Тернопіль 2017. - 204 с.;
3. Організація туризму : підручник / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна та ін.; за ред. І. М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
4. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 178 с.
5. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навчальний посібник / О. О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2008. – 300 с.
6. Абрамов В.В., Покоłodна М.М. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України. Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. Выпуск 75. Серия: Экономические науки. – К.: «Техніка», 2016. – С. 203-211.